

ARBETE DEMOKRATI RÄTTVISA

Sverige och världen har aldrig varit rikare. Vi producerar mer än någonsin, och de stora företagen gör större vinster än någonsin, men samtidigt ökar fattigdomen och orättvisorna. De rikas konsumtion tär hårt på jordens resurser.

Att klyftorna växer är inget av naturen givet. Det är en utveckling som har politiska orsaker, och den går att förändra.

Det här är Vänsterpartiets valplattform. Här talar vi om på vems sida vi står och vad vi vill göra. Vi påstår inte att allt kan genomföras genast, men vi vet att det går att skapa rättvisa, och vi har en politik för hur det ska gå till.

Rätt till jobb – rätt på jobbet

Allas rätt till arbete är en fråga om makt och demokrati. Full sysselsättning är inte längre det främsta målet för den ekonomiska politiken. Istället är det en EU-anpassad nyliberal politik som gäller. Den leder till hög arbetslöshet och gör att arbetsgivarna kan hålla lönerna nere, luckra upp anställningsskyddet och öka de tidsbegränsade anställningarna. Det sätter press också på de arbetslösa. Klass, kön och etnicitet avgör individens ställning på arbetsmarknaden och hur anställningsvillkoren ser ut.

Så vill vi göra

Vänsterpartiet vill föra en ekonomisk politik där arbete åt alla är målet. Full sysselsättning ska gå före inflationsbekämpning. Utgiftstaken i statens budget ska bort eftersom de motverkar offensiva välfärdssatsningar. Den ekonomiska politiken ska stimulera efterfrågan och uppmuntra till hållbara investeringar så att fasta och varaktiga jobb skapas.

Den offentliga sektorn, vår gemensamma sektor, är den bästa motorn i utvecklingen mot ett solidariskt samhälle. Att omvandla utgifter för arbetslöshet till jobb i offentlig sektor är en vinst för hela samhället. Vi vill att 200 000 nya jobb skapas i offentlig sektor. Offentliga investeringsprogram för miljövänlig infrastruktur och bostadsbyggande skapar nya jobb både inom den offentliga och den privata sektorn.

Samhälleligt ägda företag ska utvecklas och fungera som spjutspetsar i olika branscher genom att stödja avancerad teknikutveckling och möjliggöra forskning och innovationer som leder till produktion. Framåtsyftande miljöteknik och stimulans av ”gröna jobb” är en viktig del i omställningen till en långsiktigt hållbar utveckling av energiproduktion, infrastruktur och kommunikationer.

Vi vill sätta igång ett statligt delfinansierat renoverings- och bostadsbyggnadsprogram som varje år ska leda till 60 000 nyrenoverade hyreslägenheter och 40 000 nya bostäder, varav minst hälften hyresrätter.

Vi vill lagstifta om rätten till heltidsarbete. Fasta heltidsjobb ska vara huvudregel, deltid en möjlighet och tidsbegränsade anställningar undantag som regleras i centrala kollektivavtal.

Vi vill sänka heltidsnormen för veckoarbetstiden i arbetstidslagen. En arbetstidsförkortning med sikte på sextimmarsdagen är en frihetsreform för alla. Den omfördelar arbetstiden mer rättvist både i hemmet och på arbetsmarknaden och minskar sjukskrivningar och arbetsskador.

Vi är beredda att ta vårt arbetsgivaransvar i kommuner och landsting och tillsammans med de fackliga organisationerna påbörja en förkortning av arbetstiden med bibehållen lön för exempelvis vårdbiträden och undersköterskor. Vi ser det som ett led i en långsiktig strategi och som ett första steg på vägen mot en generell arbetstidsförkortning.

Vi vill stärka ungdomars ställning på arbetsmarknaden. Vi arbetar för att lönegapet mellan kvinnor och män ska försvinna. Vi stödjer fackliga krav på att höja de lägsta lönerna. JämO måste få mera resurser för att kunna bevaka att arbetsgivarna lever upp till Jämställdhetslagen.

Den etniska diskrimineringen ska bekämpas systematiskt liksom diskriminering på grund av kön, funktionshinder och sexuell läggning. Arbetsplatserna ska spegla mångfalden. Mångfaldsplaner ska följas vid rekrytering. Vi kräver en skarp tillämpning av Lagen mot etnisk diskriminering. Stat, kommuner och landsting måste avbryta samarbete och upphandling av tjänster med företag som diskriminerar.

Vänsterpartiet försvarar kollektivavtalen och strejkrätten. Vi vill förstärka arbetsrätten. Turordningsreglerna och företrädesrätten ska återställas. Utländsk arbetskraft ska inte diskrimineras. EU:s tjänstedirektiv måste därför bygga på principen att det är mottagarlandets lagar och regler som ska gälla.

Demokratiskt ägande – hållbar utveckling

Makt och rikedom är koncentrerade till en liten manlig elit i näringslivets topp. Men faktiskt äger vi alla tillsammans stora tillgångar som kan användas till gemensam nytta. Staten är den största ägaren på aktiebörsen, AP-fonder och andra pensionsfonder förvaltar stora tillgångar som borde stå under folkligt inflytande och användas mer medvetet för att styra om samhället i riktning mot rättvisa och en ekologiskt hållbar utveckling.

Så vill vi göra

Verksamheter som vård, skola, omsorg, kommunikationer, infrastruktur, samhällsservice och viktiga naturresurser ska ägas gemensamt. Det är hög tid att sätta stopp för ytterligare privatiseringar och avregleringar i den gemensamma sektorn och ta strid om ägandet och makten över jobben. Nu vill vi att samhället återtar och återreglerar det som ska ägas och drivas gemensamt. Vi vill i övrigt se ett breddat och varierat ägande som motvikt till att privatkapitalet får härja fritt.

Historiskt har beställningar från det offentliga banat väg för landets stora tillverkningsindustrier. Nu behövs ett målmedvetet arbete i samma riktning för nya arbetstillfällen inom till exempel miljöteknik, energiomställning i bostadsbeståndet, säker mat och trävaruproduktion.

Våra gemensamt ägda företag ska styras utifrån en medveten ägarstrategi som sätter långsiktighet och samhällsnytta i centrum. Det folkliga inflytandet ska stärkas genom demokratisk styrning och öppenhet för insyn i företagen. Den offentliga sektorn ska vara föregångare som arbetsgivare vad gäller anställningsvillkor, jämställdhet och mångfald och ställa krav på kollektivavtal, jämställdhetsplaner och mångfaldsplaner vid all offentlig upphandling.

Omställningen från fossila bränslen till förnyelsebar energi måste fortsätta som ett led i arbetet med att motverka växthuseffekten. Vi vill att de samhällsägda bolagen går i spetsen för energiomställningen. Stat och kommuner måste stimulera och underlätta energieffektivisering, teknikutveckling inom miljöområdet och produktion av förnyelsebar energi. Här kan många nya arbetstillfällen skapas inom offentlig och privat sektor. Inom tjugo år ska bensinförbrukningen av bilar och lastbilar minska med 80 procent. Det kräver stora satsningar på nya bränslen som etanol, biogas och eldrift.

Vi avvisar det osolidariska system som låter företag flytta till länder där arbetare utnyttjas till låga löner under usla villkor. Företagen ska ta sitt sociala och ekonomiska ansvar och stå för de kostnader som följer av nedläggningar och flytt. De anställda ska erbjudas möjligheter att ta över hotad produktion och driva företagen genom löntagaregande. Staten ska i ett övergångsskede stödja sådana lösningar genom lånegarantier.

Vi vill ha lokala och regionala fonder som bistår med riskkapital för att skapa tillväxt i hela landet. Fler sysselsatta i mindre företag är en viktig regionalpolitisk fråga. Vi vill återföra 2 öre per kWh från vattenkraften till berörda regioner. De pensionsfonder som löntagarna äger gemensamt ska användas aktivt i syfte att långsiktigt utveckla produktion, skapa jobb och en hållbar utveckling.

”Av var och en efter förmåga ...”

Vi betalar solidariskt en betydande del av vår välfärd via skattsedeln, men minskade skatteintäkter och försämringar i socialförsäkringssystemet har lett till en växande marknad för privata försäkringar och höga avgifter.

Vi står inför ett vägval mellan en skattefinansierad välfärd som fördelas rättvist och kommer alla till del och ett systemskifte som innebär höjda taxor och avgifter och fler privata försäkringslösningar för dem som har råd.

Så vill vi göra

Vänsterpartiet vill ha ett solidariskt skatte- och välfärdssystem. Vi grundar oss på det starka folkliga stöd som finns för att betala mer i skatt för en bra hälso- och sjukvård, förskola, skola, och äldreomsorg, där de stora behoven finns. Vi vill växla från avgifter till skatt.

För att göra fler delaktiga i bygget av välfärden och få in mer skattepengar gäller att fler kommer i arbete. Vi vill ha åtgärder inom utbildning, forskning och infrastruktur och ökade satsningar på kommuner och landsting så att de kan anställa fler och höja lönerna i kvinnodominerade yrken.

Stärkt välfärd kräver stärkt finansiering. Därför måste det totala skatteuttaget öka och den offentliga sektorns andel av ekonomin tillåtas att växa.

Vi kräver en översyn av skattesystemet i syfte att öka progressiviteten. Vi vill höja skatten på högre inkomster och att fler betalar statsskatt. Dessutom ska skatten på kapital och vinster skärpas. Beskattningen av bostäder måste utformas så att rättvisa ekonomiska villkor mellan olika boendeformer skapas. Vi vill inleda försök med schablonbeskattning för småföretag i branscher som taxi, frisör- och annan servicenäring.

Miljöskatter, handel med utsläppsrätter och gröna elcertifikat är nödvändiga verktyg för att minska utsläppen och bromsa växthuseffekten. Vi vill hitta en bra kombination av styrmedel så att Sverige kan fullgöra sina åtaganden enligt Kyotoprotokollet. Det är en process som ska ske i dialog med medborgarna.

Varje skattekrona har betydelse i bygget av välfärden. Staten går årligen miste om över 100 miljarder kronor i uteblivna skatteinkomster. Därför måste den ekonomiska brottsligheten bekämpas. Det behövs mer resurser för att få bort svartarbete, momsfuskar med internationella förgreningar och komma tillrätta med oredovisade inkomster.

”... åt var och en efter behov”

Vårt generella välfärdssystem ska vara garanten för allas rätt till goda levnadsförhållanden. Utbildning och arbete åt alla, skatt efter bärkraft och en välfärd som når alla utjämnar inkomst- och förmögenhetsklyftorna i samhället.

Arbete är grunden för all välfärd. Arbetslösheten och nedskärningarna i välfärden har urholkat systemet. Det är huvudorsaken till att klyftorna ökar, människor slås ut och att situationen för barn i utsatta familjer förvärrats. Förändringarna på arbetsmarknaden stöter ut människor, och allt fler hamnar utanför socialförsäkringssystemet. Både den gemensamma sektorn och socialförsäkringarna riskerar att tappa mycket av sin fördelningsfunktion.

Så vill vi göra

Vår gemensamma sektor behöver växa för att utjämna skillnader i levnadsvillkor. Hela skolsystemet från förskola till universitet ska ses som en investering för människors bildning och samhällets utveckling. Vi vill minska antalet barn i grupperna i förskolan och skolan och öka personaltätheten. Vi kräver fullständig avgiftsfrihet i grundskolan och gymnasieskolan och ökade resurser till elevvårdspersonal, skolbibliotek och läromedel.

De äldres önskemål och behov ska stå i centrum för äldreomsorgen. Vi vill ha mer personal för omvårdnad och stöd till de äldre i deras sociala aktiviteter så att livskvaliteten kan höjas. Det behövs också mer personal med annat modersmål än svenska.

Vänsterpartiet har under den gångna mandatperioden arbetat för att kommunerna och landstingen ska få mer pengar för att kunna anställa mer personal och avskaffa lönediskrimineringen av kvinnorna. Vi har nått en del framgångar, men de är långtifrån tillräckliga, så vi tänker inte slå oss till ro.

Vi vill försvara och förbättra vår solidariskt finansierade sjukvård och förebyggande hälsovård. Behoven ska styra, inte marknaden. Människor ska kunna känna tillit och trygghet i kontakten med vården. Den vård vi arbetar för bygger på god omvårdnad, helhetssyn och ett medvetet könsperspektiv.

Vi vill ha en tandvårdsförsäkring värd namnet. Tanderna är en del av kroppen. På sikt vill vi ha tandvården som en del av sjukvårdens högkostnadsskydd, så att det mesta av tandvården finansieras med skattepengar.

Vi vill att alla kommuner ska ha handlingsplaner för att bekämpa våldet mot kvinnor och flickor. Det ska finnas tillgång till skyddat boende med resurser för hjälp och stöd i varje kommun. Vi vill att utbildningssatsningar genomförs för myndigheter, kommunpolitiker, skolpersonal och elever för att öka kunskaperna om det sexualiserade våldet och kunna utveckla strategier för hur det ska bekämpas. Kraven på skolans sex- och samlevnadsundervisning ska skärpas. Feministiskt självförsvar ska ingå som tillval i gymnasieutbildningen.

Människor med funktionshinder ska ha möjlighet till ett fullt deltagande i samhällslivet. Vi vill ha en lagstiftning för full tillgänglighet.

Vi vill skriva in rätten till bostad i Socialtjänstlagen. Det ska finnas kommunala bostadsförmedlingar med bostadsanvisningsrätt i alla kommuner. Vi vill slå vakt om allmännyttan. Den ska värna allas rätt till en bra bostad och boendemiljö på lika villkor i alla delar av landet. Bostadsbidraget ska vara ett skydd när hyran är för hög i förhållande till inkomsten.

Arbetslivet måste bli mänskligare. Det är arbetsgivarna som har det huvudsakliga ansvaret för arbetsmiljön och att den som har slitit ut sig på jobbet ska kunna komma tillbaka i arbete. Därför vill vi införa ett vinstdelningssystem där arbetsgivarna betalar in en särskild arbetsmiljöavgift. Pengarna ska avsättas i fonder som förvaltas av arbetsgivare och fack tillsammans. Medlen ska användas till utveckling och förbättring av arbetsplatserna.

Vi vill stärka de arbetslösas rättigheter. Den som deltar i arbetsmarknadsprojekt ska ha stort inflytande över vilka åtgärder som han eller hon ska delta i.

Vi kräver bättre stöd för långtidssjuka och arbetslösa att kunna komma tillbaka till arbetslivet.

Vi säger nej till alla försämringar i sjukförsäkringen. Karensdagen ska avskaffas.

Vi vill att föräldraförsäkringen ska göras individuell på samma sätt som övriga socialförsäkringar. Det innebär att varje förälder har ett individuellt ansvar för sitt barn och att föräldrarna var för sig tar ut den föräldraledighet de har rätt till. Det är en förutsättning för att kvinnor ska kunna stärka sin ställning i samhället och för att säkra barns rätt till sina föräldrar.

Det nya pensionssystemet är felkonstruerat och måste göras om. Vi vill få bort spekulationsinslaget och öka tillgångarna i systemet genom att höja kvinnors löner och arbeta för full sysselsättning. Vi vill avskaffa premiepensionen och förhindra att de andra socialförsäkringarna får samma utformning.

Vi vill höja bostadstilläggen och påbörja återställandet av basbeloppsnivån för ATP-pensionärer med de lägsta inkomsterna. Pensionerna ska värdesäkras. Allt för många pensionärer lever idag med dålig ekonomi. Den största gruppen är kvinnor.

Solidaritet, rättvisa och fred

Vårt politiska arbete för rättvisa i Sverige har direkt samband med utvecklingen i vår omvärld. Idag förfogar en femtedel jordens befolkning över nio tiondelar av de samlade tillgångarna. De flesta av världens kvinnor lever i fattigdom. De rika ländernas exploatering gör de fattiga länderna ännu fattigare. Det leder till krig och våld men också till allvarliga miljöproblem för hela världen. En ökande militarisering i världen framdriven av USA leder till allvarliga kränkningar av demokratiska och mänskliga rättigheter.

Det finns ett växande folkligt motstånd som ger hopp. Den globala rättviserörelsen organiserar sig runtom i världen. Fackföreningar, kvinnoorganisationer, jordlösa, ursprungsfolk, miljöorganisationer och solidaritetsrörelser för en daglig kamp för mänskliga rättigheter.

Så vill vi göra

FN måste demokratiseras för att kunna återupprätta sin roll att som enda legitima organ lösa internationella konflikter. Vi vill att Sverige tar aktiv ställning mot USA:s krigspolitik. Vi fördömer USA:s och dess allierades olagliga ockupation av Irak och Israels ockupation av Palestina. Vi kräver att kränkningarna av mänskliga rättigheter i jakten på terrorister upphör. Vi är motståndare till att Sverige deltar i EU:s snabbinsatsstyrka och NATO-samarbetet.

Vi vill att Sverige verkar för att de fattiga ländernas skulder till den rika världen skrivs av utan nyliberala villkor. Inom ramen för FN vill vi att internationella skatter på valutatransaktioner och miljöfarligt avfall införs.

Rättvis handel är det bästa sättet att stödja de fattiga ländernas ekonomier. De ska kunna skydda sina inhemska näringar och marknader mot orättvis konkurrens från de rika länderna.

Det svenska biståndet ska vara minst 1 procent av bruttonationalinkomsten. Ett av syftena är att stärka kvinnors och flickors ställning. Vi anser att en del av biståndet ska gå till att förebygga och förhindra att barn och kvinnor rekryteras av människohandlare till prostitution.

Den som har varit utsatt för sexuell exploatering eller förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning och söker asyl i Sverige ska kunna få status som flykting. Vänsterpartiet vill ha en generös tolkning av asylrätten. Vi är motståndare till EU:s allt hårdare flyktingpolitik och vill att Sverige lämnar Schengensamarbetet.

Demokrati – makt tillsammans för förändring

Vänsterpartiet tror på möjligheten att ändra maktförhållandena i Sverige och världen. Vi vill se ett demokratiskt förankrat internationellt och europeiskt mellanstatligt samarbete. Mot kapitalets makt ställer vi socialism, mot patriarkatets makt ställer vi feminism, mot rasismens makt ställer vi antirasism, mot imperialism och nykolonialism ställer vi en ny ekonomisk världsordning grundad på fred, frihet, demokrati, rättvisa och hållbar utveckling.

Den politiska demokratin är en seger för arbetarrörelsen och måste försvaras och fördjupas. Men demokrati är så mycket mer än att gå och rösta vart fjärde år. Demokrati är vår styrka när vi organiserar oss och agerar tillsammans, varje dag, överallt.

Vänsterpartiet vill förändra, och det kräver att vi blir många. Får vi genomslag för en vänsterpolitik vill vi regera. Med ditt stöd kan vi driva en tuffare politik.

Vi vill förändra världen!

Rösta på vänsterpartiet den 17 september